



Medicinhåndtering

Udarbejdet af	Navn, titel: Elisabeth Marie Hansen Udviklingssygeplejerske og Anna Cecilie Høstaker Udviklingssygeplejerske Dato: 2012-04-19
Revideret af	Navn, titel: Elisabeth Marie Hansen Udviklingssygeplejerske og Anna Cecilie Høstaker Udviklingssygeplejerske Dato: 2023-11-23
Godkendt af	Navn, titel: Afdelingsleder Henriette Juhl og Leder af klinik faglig koordination Gitte Sonne Dato: 2023-12-04
Version	Nr.: 1.9
Formål	At beskrive ansvar, sikkerhed og opgaver i forbindelse med medicinhåndtering
Instruksens virkningsområde	Omsorg og sundhed samt arbejdsmarked og psykiatri
Ansvarsfordeling	Afdelingsleder og teamleder er ansvarlig for, at alle medarbejdere kender og følger instruksen. Derudover er ledelsens ansvar at sikre at det personale der varetager medicinhåndtering er oplært i det. Medarbejder er ansvarlig for følge instruksen.



Indhold

Metode	3
Personalets ansvar og kompetencer	3
Fremgangsmåde	3
Ordination af medicin	3
Modtagelse af medicin	4
Opbevaring af medicin	5
Medicindispensering	6
Medicinadministration	8
Vaccination	8
Bortskaffelse af medicin	9
Hygiejne.....	9
Dokumentation	9
Helbredstilstande	10
Handlingsanvisning	10
Kvalitetskontrol	10
Baggrundsviden	10
Kilder	11
Bilag 1.....	11



Metode

Personalets ansvar og kompetencer

Når du dispenserer og administreret lægeordineret medicin, handler du som den ordinerende læges medhjælper.

Som medhjælper har du ansvaret for at udføre opgaven efter den instruktion, du har fået. Du skal frasige dig opgaven, hvis du ikke kan varetage den forsvarligt- herunder hvis du ikke er i stand til at sikre den nødvendige observation af borgeren.

Særligt for hjemme- og sygeplejen:

Ved sygeplejefaglig udredning hos nye borger, vurdere sygeplejersken om medicindispensering er en kompleks dispensering, er der ikke tale om dette, kan denne opgave overdrages til social- og sundhedsassistenten som herefter har ansvaret for medicindispenseringen.

Fremgangsmåde

Ordination af medicin

Faggruppe	Ansvar
Lægen	<p>Borgers læge har ansvaret for at vurdere, om borger får den rigtige medicin og sikre, at alle aktuelle ordinationer fremgår i FMK (det fælles medicinkort).</p> <p>Ordinationen skal fremgå tydeligt.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>Ved behov for "<i>ikke receptpligtig medicin</i>" skal lægen via MedCom, sige ja til at borger godt må få medicinen.</p> </div>
Sygeplejersker	<p>Overføre medicin fra FMK til LMK (lokal medicin liste)</p> <p>Ved uoverensstemmelse mellem LMK og FMK kontaktes egen læge</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>Opretter "<i>ikke receptpligtig medicin</i>" i LMK, som lokal ordination.</p> </div>
Social- og sundsassistenter / plejehjemsassistent	<ul style="list-style-type: none"> - Overføre medicin fra FMK til LMK (lokal medicin liste) - Ved uoverensstemmelse mellem LMK og FMK vurderes det om sygeplejerske eller egen læge kontaktes.



	- Opretter ikke receptpligtig medicin i LMK som lokal ordination
Social- og sundhedshjælper / sygehjælper / plejer	-
Pædagoger/ ufaglærte / hjemmehjælpere	-

Modtagelse af medicin

Følgende kontrolleres:
<ul style="list-style-type: none"> - Er medicin den samme som lægen har ordineret - Medicinens holdbarhedsdato - Medicinens krav til opbevaring - Borgers navn (Hvis navnet mangler påsættes dette ved modtagelse) - Navn på medicin - Medicinens former fx brusetabletter, depot ect. - Medicinens styrke

Dosisdispensering:

Faggruppe	Ansvar
Apotek	<ul style="list-style-type: none"> - Ansvarlig for at indholdet er korrekt - Ansvarlig for at kontakte læge ved medicin i restordre, så borger kan behandles med andet lægemiddel. <p>OBS, hvis læge ikke svare apoteket inden for tidsfristen kommer det enkelte præparat der er i restordre til at mangle med ved udlevering. Det fremgår af dosisdispenseringskortet (DD-Kortet) at lægemidlet ikke er i posen.</p>
Sygeplejerske og/eller social- og sundhedsassistent	<ul style="list-style-type: none"> - Ekstra opmærksomhed ved varemodtagelseskontrol for at sikre at der ikke er medicin i restordre. - Sikre at der er korrekt navn og CPR-nummer på dosisposerne - Sikre at der ikke er åbenlyse fejl i antallet af tabletter i poserne - Kontroller at antallet af tabletter i dosisposerne for det første døgn stemmer overens med FMK/LMK



	- Ved ændringer og ved medicin i restordre kontaktes egen læge
Læge	- Ansvarlig for at opdatere FMK med medicinændringer - Ansvarlig for at kontakte apoteket ang. ændringer i medicinen

Opbevaring af medicin

- Medicin skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.
- Medicinen skal opbevares ved korrekt temperatur OBS skal medicinen opbevares i køleskabet.

Område	Hvordan
Hjemme- og sygeplejen	Opbevares i borgers eget lukket skab i borgers bolig, i medicinkasse eller DoseCan udlånt af kommunen. OBS medicin skal opbevares adskilt fra andre borgers medicin. I særlige tilfælde kan medicinen efter aftale med borger opbevares i kommunens aflåste rum indrettet til opbevaring af medicin.
Plejecentre og midlertidige pladser	Opbevares i en kasse i et skabe i borgerens egen bolig. OBS medicin skal opbevares adskilt fra andre borgers medicin.
Lynghus og Sejrsbo	Opbevares i et skab på stuen. OBS medicin skal opbevares adskilt fra andre borgers medicin.
Bosteder	Opbevares i et aflåst medicinskab i borgeres lejlighed, eller separat i fælles aflåst medicinrum.

Alt medicin skal opbevares i farvede medicin poser, den aktuelle åbne medicin opbevares i medicinkassen.

- Opbevaring i farvede medicinposer giver:
 - En mere sikker dispensering af medicin
 - Udgået og pauseret medicin bliver sorteret fra aktuel medicin
 - Medarbejder får et hurtigt overblik over borgers pn medicin
 - Skaber et overblik over hvilken medicin der er ved at udgå, således at der bestilles rettidig hjem



- Forebygger at utilsigtede hændelser opstår

	<p>Den blå pose er til medicin, der gives efter behov.</p>
	<p>Den grønne pose til aktuell men uåbnet medicin.</p>
	<p>Den gule til pauseret eller seponeret medicin.</p>
	<p>Den røde pose indeholder gammelt/udløbet medicin.</p>

Medicindispensering

Der dispenseres til 14 dage hos alle borger. Der kan forekomme lokalaftaler i sommerferien hvor der kan doseres til 3 uger.

Medicin kan som udgangspunkt opbevares uden for originalemballagen i højst 4 uger, medmindre der er angivet en kortere holdbarhed på emballagen.

Tjekliste ved medicindispensering



Inden dispensering:	<ul style="list-style-type: none"> - Udfører håndhygiejne enten ved håndvask eller håndsprit - Dispensering skal foregå uforstyrret - Klargør område til dispensering med afspritning af overfladen inden dispensering - Tjek at dosisæsker og omslaget er mærket med borger navn og CPR-nr - Tjek om du har nok medicin til den fulde periode. OBS der må kun dispenseres hvis du har al medicin du skal bruge til <u>hele</u> dispenseringsperioden.
Ved dispensering:	<ul style="list-style-type: none"> - Anvend handske låg eller pincet til dispensering - Afstem FMK med LMK - Tjek holdbarhedsdato og anbrudsdato - Tjek om borgers navn står på medicinglas eller anden beholder - Tjek handelsnavn - Tjek styrke og koncentration - Tjek form (fx depot) - Tjek dosis - Tjek tidspunkt det gives på
Efter dispensering:	<ul style="list-style-type: none"> - Kontroller at antallet af tabletter i dosisæsken stemmer overens med antallet i LMK - Skriv anbrudsdatoer på salver, dråber der har begrænset holdbarhed efter åbning.

Sidedispenseringer	
Hjemme - og sygepleje	<ul style="list-style-type: none"> - Doseres i medicindoseringsæsker som borger selv er ansvarlig for at anskaffe. Medicinæskerne skal være medimax æsker <p>Eller</p> <ul style="list-style-type: none"> - Der benyttes DoseCan hos de borger der kan.
Plejecentre, midlertidige pladser og bosteder	<ul style="list-style-type: none"> - Doseres i medicindoseringsæsker som borger selv er ansvarlig for at anskaffe. Medicinæskerne skal være medimax æsker



Ikke dispenseret medicin f.eks. plaster, flydende medicin, øjendråber, cremer, injektioner, inhalationsmedicin	
Hjemme - og sygepleje	Borger identifikation og anbrudsdato påsættes og opbevares efter produktvejledning
Plejecentre, midlertidige pladser og bosteder	Borger identifikation og anbrudsdato påsættes og opbevares efter produktvejledning

OBS:

Hvis der fjernes tabletter fra dosisposer eller doseringsæsker, skal tabletterne kunne identificeres sikkert og entydigt. Ellers skal al medicinen i den eller de berørte dosisposer eller rum i doseringsæsken kasseres, og medicinen skal dispenseres på ny.

Medicinadministration

Faggruppe	Ansvar
Sygeplejersker	Må udlevere dispenseret medicin inkl. Dosisdispenseret medicin som generel kompetence
Social- og sundsassistent / plejehjemsassistent	Må udlevere dispenseret medicin inkl. Dosisdispenseret medicin som generel kompetence
Social- og sundhedshjælper / sygehjælper /plejer	Må udlevere dispenseret medicin inkl. Dosisdispenseret medicin som generel kompetence
Pædagoger/ ufaglærte / hjemmehjælpere	Må kun udlevere dispenseret medicin inkl. Dosisdispenseret medicin til borger efter introduktion og kun til specifikke borgere Udlevering doseret PN medicin efter kontakt med sygeplejerske/SSA Udlevering af ikke doseret PN medicin (ikke risikomedicin) til habile borgere efter en vurdering af sygeplejerske og en handleanvisning i situationen.

Se kompetenceprofilen for uddybning af hvad faggrupperne må.

Vaccination

Det er altid lægen/lægehuset der har ansvaret for håndtering af vaccinationer. Denne opgave kan ikke opgaveoverrages til sygeplejersker i kommunen.



Bortskaffelse af medicin

Medicinen tilhører borgeren. Medicin som er blevet for gammelt, eller som ikke længere bruges skal bortskaffes. Ved dødsfald skal pårørende adspørges om de ønsker hjælp til afskaffelse af medicin. Hvis borger ikke har pårørende, har kommunen pligt til at bortskaffe medicinen.

Type	Afskaffelse
Tabletter i æsker eller blisterpakker, inhalationdevices, medicinske plaster og ikke anbrutte ampuller	Kommes i kasser fra apoteket
Løse tabletter	Kommes i beholder til retsmedicin
Insulinpenne	Hjemme- og sygeplejen: Kommes i gule kanylebokse Plejecentre og midlertidige pladser (Lynghus/Sejrsbo): Kommes i returposer fra Novo Nordisk
Anbrutte hætteglas	Kommes i kanylebokse
Tomme poser/holder med IV-væsker	Kommes i restaffald OBS infusionsæt må gerne komme i restaffald så længe infusionskanylen sidder i posen/holderen ellers bortskaffes denne i kanyleboks.

Hygiejne

Doseringsæsker rengøres minimum en gang årligt f.eks. i forbindelse med borgerens fødselsdag, eller ved synlige urenhed.

Doseringsæskerne rengøres når borger skifter medicin, som borger ikke tåler.

Borger skal selv vaske medicinæskerne hvis dette er muligt.

Rengøring:

Medicindoseringsæskerne lægges i blød i 30 min i sulfo vand.

Ved manuel rengøring: Doseringæskerne kan vaskes op i hånden med vand og sulfo, aftørring med viskestykke og efterfølgende aftørring med sprit 70%.

eller

Medicinæskerne vaskes i opvaskemaske med et slut skyld der er på 85c. Opvaskemaskinen vaskes med en tom maskine med slutskyld på 85c efterfølgende.

Dokumentation

Der skal foreligge dokumentation i Cura:



Alt medicin som borger får skal fremgå af det lokale medicinkort (LMK). Medicinlisten skal både omfatte receptpligtig medicin og naturlægemidler, kosttilskud og håndkøbsmedicin.

Helbredstilstande

FMK skal afspejles i helbredstilstanden.

Det skal beskrives hvorfor borger skal have medicinen (indikation), fx 'mod øjenbetændelse', 'mod forhøjet blodtryk', 'mod gigtsmerter'.

Det er for upræcist at angive, at medicinen gives 'for smerter'. Hvis der ikke er en tydelig indikation, skal lægen kontaktes, så den rigtige indikation kan skrives på den lokale medicinliste eller i journalen.

Handlingsanvisning

- Hvordan medicinen skal indtages, fx før et måltid.
- Hvordan borger skal have medicinen, fx tages sammen med et glas vand.
- Om medicinen er dosispakket, dispenseret i dosis æsker og om der er sidedispenseringer
- Hvis borger eller pårørende selv administrer hele, eller dele af medicinen det skal fremgå tydelig hvilken medicin borger/pårørende selv administrer.

CURA arbejdsgang følges:

Navigationsedler:

https://patientsikkerhed.odsherred.dk/sites/patientsikkerhed.odsherred.bellcom.dk/files/navigationssedler_v1-6_jun.pdf

Administration af plaster og injektioner:

<https://patientsikkerhed.odsherred.dk/sites/patientsikkerhed.odsherred.bellcom.dk/files/Administration%20af%20plaster%20og%20injektioner.pdf>

Kvalitetskontrol

Årligt medicin- og journalgennemgang f.eks. i borgens fødselsdagsmåned.

Der laves et årligt kollegialt medicintjek, der henvises til instruksen for kollegialt medicintjek.

Ved utilsigtede hændelser indrapporteres dette.

Baggrundsviden

Beskriv baggrundsviden



Kilder

Konkret håndtering af medicin, et værktøj for plejecentre, hjemmepleje, hjemmesygepleje, bosteder mv., Styrelsen For Patientsikkerhed, 2. udgave, 2019

Kompetenceprofiler gældende for Omsorg og Sundhed, version 1.0, 2019

Bilag 1

Indsæt bilag